

**GÁL FERENC FŐISKOLA
GAZDASÁGI KAR
BÉKÉSCSABA**

SZAKDOLGOZATI SZABÁLYZAT

Érvényes: 2018. szeptember 1-től

A szakdolgozat önálló elemző munka, amelyben a hallgató bizonyítja, hogy képes az elsajátított elméleti és gyakorlati tudásának szintetizálására, a szakmai gyakorlata során szerzett tapasztalatok hasznosítására, önálló problémamegoldó, elemző munka elvégzésére.

A tanulmányok sikeres befejezésének feltétele megfelelő színvonalú szakdolgozat készítése.

A szakdolgozat leadása nem feltétele az abszolutórium megszerzésének.

A szakdolgozat készítésének célja

A felsőoktatási tanulmányok – alapszakok és felsőoktatási szakképzések – zárásaképp a hallgatónak szakdolgozatot kell készítenie. A szakdolgozat olyan, a választott szak, illetve szakirány ismeretanyagához illeszkedő tartalmú tanulmány, melynek elkészítésével a hallgató bizonyítja, hogy jártas az adott szakterület elméleti ismeretanyagában, a tananyagon túlmenően ismeri az alapvető hazai szakirodalmat. Fontos követelmény, hogy képes az elsajátított ismeretanyag gyakorlati alkalmazására, alapszak esetén a megfelelő kutatási és feldolgozási módszerek alkalmazásával az önálló kutatómunkára.

Szakdolgozatnak elfogadható a kari Tudományos Diákköri Konferencián szereplő és megvédett TDK dolgozat, ennek feltételeit és módját a Tudományos Diákköri Szabályzat határozza meg.

A szakdolgozat témája, a bejelentés és a határidők

A szakdolgozati témákat a tanszékek a tanulmányok befejezése előtti év március 31-ig kötelesek meghirdetni.

A szakdolgozati témákat a Kar által a honlapon közzétett témajegyzékből lehet választani, illetve a konzulenssel egyeztetve egyedi témák feldolgozására is sor kerülhet, amennyiben az illeszkedik a szak ismeretanyagához. A szakdolgozat keretében a hallgató csak a konzulense által jóváhagyott témát dolgozhatja fel.

A szakdolgozati témát tartalmazó, és a választott konzulens által aláírt formanyomtatványokat (1. sz. melléklet) a hallgatók a felsőoktatási szakképzések esetében a

tanulmányok III. félévében október 31-ig, alapszakok esetében a végzést megelőző tanév május 31-ig kötelesek a Tanulmányi Osztályon leadni.

A szakdolgozat bírálata, védése

A leadott szakdolgozatot az intézmény által felkért belső bíráló minősíti.

A felkért bíráló a megadott szempontok szerinti szöveges és 1-5-ig terjedő érdemjeggyel történő értékelést készít a szakdolgozatról.

A bírálóknak a szakdolgozatra adott szöveges értékelését legalább 5 nappal a záróvizsgák megkezdése előtt a hallgató tudomására kell hozni.

Amennyiben a szakdolgozatot a bíráló elutasítja, úgy új bíráló jelölendő ki. Ha a bíráló valamely kizáró tényezőre való hivatkozással minősítette elégtelennek a szakdolgozatot, akkor a kar új bíráló bevonása nélkül is elutasítja a szakdolgozatot, plagizálás fennállása esetén pedig fegyelmi eljárást kezdeményez.

A hallgató nem bocsátható záróvizsgára, ha az újabb bíráló is elégtelenre értékelte szakdolgozatát. Ez esetben a szakdolgozat javítására csak a következő tanévben kerülhet sor. Az átdolgozásra, vagy új szakdolgozati téma választására és a szakdolgozat leadására a tárgyévi aktuális határidők vonatkoznak.

Az intézmény által el nem fogadott szakdolgozat szerzőjét legkésőbb 10 nappal a záróvizsgák megkezdése előtt értesíteni kell.

Annál a hallgatónál, aki a szakdolgozatát elkészítette, de egyéb okok miatt záróvizsgára nem volt bocsátható, a bírálat eredménye a tényleges védésig érvényes.

A záróvizsga részét képezi, a szakdolgozat megvédése és a szóbeli vizsga.

A záróvizsga a szakdolgozat megvédésével kezdődik. A védés célja, hogy meg lehessen győződni arról, hogy a szakdolgozat a hallgató önálló munkája, és létrehozásába valóban érdemi munkát fektetett.

A felsőoktatási szakképzések esetében a hallgató a záróvizsga bizottság előtt, prezentáció keretében nyilvánosan védi meg a szakdolgozatát. A prezentáció elkészítésében a konzulens nyújt segítséget.

A hallgató a prezentáció során ismerteti:

- kapcsolatát a témával, indokolja témaválasztását,
- dolgozata fő fejezeteit,
- a feldolgozás módszertanát,
- munkája, szakdolgozata legfontosabb megállapításait és következtetéseit.

Az alapszakon végző hallgató a Záróvizsga Bizottság felkérésére önállóan, szóban védi meg dolgozatát, jellemzően a prezentáció során fentebb ismertetett vázlatpontokra koncentrálna.

Ezt követően – mindkét képzéstípus esetében – a záróvizsga bizottság tagjai kérdéseket tesznek fel a szakdolgozattal kapcsolatban. A bíráló azzal segíti a bizottság munkáját, hogy kérdéseket fogalmaznak meg a szakdolgozattal kapcsolatban

A záróvizsga időpontjáról és a hallgató bizottsági beosztásáról az intézmény küld értesítést.

A Záróvizsga Bizottság a bírálat és a védés alapján alakítja ki a végleges osztályzatot.

A szakdolgozat tartalmi követelményei

A bevezetés tartalmazza röviden a témaválasztás indoklását, a választott téma jelentőségét, aktualitását, a szakdolgozat megírásának, a feladat elvégzésének célját, körvonalazza a megoldásra váró elméleti és gyakorlati kérdéseket, feladatokat, problémákat.

A tárgyalási rész - mint a szakdolgozat fő része - tartalmazza a bevezetésben megfogalmazott kérdésekre, problémákra adott válaszokat, megállapításokat. Terjedelmi és tartalmi okokból célszerű ezt a részt fejezetekre, illetőleg (szükség esetén) alfejezetekre osztani.

A befejező részben a jelölt röviden, bekezdésekre tagolva ismerteti szakdolgozatának fontosabb elemeit, az elért eredményeket, a felvetett kérdésekre adott válaszok rendszerezését, az összegyűjtött tapasztalatokat, következtetéseket és esetleges javaslatokat, továbbá a téma további vizsgálatának lehetőségeit. Zárómondatként a kitűzött cél eléréséről nyilatkozik.

A szakdolgozat belső tagolása a tudományos dolgozatok felépítését követi (a vonatkozó irodalom áttekintése, a vizsgálatok/kutatás célja, helye, módszertana, a vizsgálati eredmények ismertetése, az eredmények értékelése). Az egyes részek, fejezetek arányosak legyenek.

A szakdolgozat közérthető, gördülékeny fogalmazással, a magyar nyelv használatának szabályait alkalmazva, tudományos stílusban, szakszerűen alkalmazott szakmai kifejezések használatával készüljön. Kerülni kell a terjedelmes körmondatokat, a pongyola mondatszerkesztést és a szakdolgozat értékét csökkentő, egyéb stilisztikai hibákat.

A szakdolgozat formai követelményei

A szakdolgozat tartalmi része alapszakon minimum 30 és lehetőleg maximum 60 oldalból álljon (bevezetés, tárgyalás, befejezés), míg felsőoktatási szakképzésen, ugyanilyen szerkezetben 20 oldal a minimális követelmény. Az oldalszámba a tartalomjegyzék és a melléletek nem számítanak bele. A szakdolgozatnak alapszak esetében legalább 60.000 karakterből kell állnia, felsőoktatási szakképzés esetén minimum 40.000 karakterből szóközökkel.

A szakdolgozatot két írott példányban kell benyújtani. A nyomtatott példányok mellett szükséges a teljes anyag elektronikus formában (CD lemezen, 1 fájlban) történő benyújtása is. A CD-n az alábbi adatokat kell feltüntetni: név, szak, dolgozat címe, évszám.

A szakdolgozatot A/4 méretű fehér papírra, 1,5-ös sortávolsággal kell gépelni, Times New Roman betűtípussal, 12-es betűnagysággal, sorkizárással, a papír egyik oldalára úgy, hogy a bal oldalon 3,5 cm, a jobb oldalon 2 cm margó maradjon. A dolgozat oldalszámozása a lap aljának jobb oldalára, vagy középre kerüljön.

Alapszakon a benyújtásra kerülő dolgozatokat köttetni kell, míg felsőoktatási szakképzés esetén spirálozni.

Mindkét képzéstípus esetében kötelező mellékletek:

A dolgozat kötelező mellékleteként a **hallgató nyilatkozatát** az önálló, saját munkáról el kell készíteni, s a mellékletek közt bekötve szerepeltetni (**2. sz. melléklet**).

A **konzulens** a dolgozat leadásakor nyilatkozik, hogy a dolgozat leadását támogatja, nem támogatja, vagy nem tudja megítélni (**3. sz. melléklet**), amely **nyilatkozat** ugyancsak a dolgozat kötelező melléklete.

A hallgató, illetve a kutatása során vizsgált szervezet kérheti a **szakdolgozat titkosítását** (**4. sz. melléklet**). A titkosított dolgozatot a hallgató nem kapja vissza, a nyomtatott példány és a CD az irattárban kerül elhelyezésre, a titkosított dokumentumok kezelési szabályzata szerint. A titkosítási kérelmet, amennyiben nem releváns, nem szükséges kitöltetlenül bekötni.

A két példányban elkészített bekötött szakdolgozatot, valamint a CD-t a Tanulmányi Osztályon kell leadni mindkét képzéstípus esetében a tanulmányok utolsó félévében. (Őszi félévében november 15-ig, tavaszi félév esetén április 15-ig.)

Azokkal a hallgatókkal szemben, akik a határidőt nem tartják be, a „Hallgatók részére nyújtandó támogatások és az általuk fizetendő díjak és térítések” szabályzatában meghatározottak szerint kell eljárni.

Alapszakon, a szakdolgozatot fekete műbörkötésben, fedőlapon „SZAKDOLGOZAT” megnevezéssel – feltüntetve az intézmény elnevezését, a dolgozat szerzőjének nevét, szakját, neptun azonosítóját, s az évszámot (**5. sz. melléklet**) – kell benyújtani.

A felsőoktatási szakképzéseken a dolgozatot be kell spiráloztatni. A külső címlapot a mellékelt minta szerint kell kialakítani (**6. sz. melléklet**).

A kötést (külső fedlapot) a belső címlap követi, melyen szerepel az intézmény neve, a dolgozat címe, szerzőjének neve és neptun azonosítója, felkért konzulensének neve, tudományos fokozata és tanszéke (**7. sz. melléklet**).

A belső címlapot követő oldalra kerül a tartalomjegyzék. A szakdolgozat szövege tehát a következő számozott oldalon kezdődik a Bevezetéssel. A szakdolgozat végére kerüljenek a mellékletek (mellékletjegyzékkel) és az irodalomjegyzék. A tartalomjegyzék tartalmazza a mellékletek számozott felsorolását is.

A dolgozatot fejezetekre kell bontani, s az egyes fejezeteket arab számmal számozni. A tagoláshoz igazodó fejezet számozást célszerű a decimális rendszer szerint felépíteni. A túlzott tagolást el kell kerülni! Az egyes fejezetek arányát a téma jellege határozza meg. Ehhez a konzulens ad megfelelő segítséget.

A szakdolgozat értékének növelése céljából tanácsos ábrák, grafikonok, fényképek elhelyezése a dolgozatban. A táblázatokat, ábrákat, grafikonokat stb. címmel és sorszámmal kell ellátni.

A szakdolgozat szövegének, ábráinak stb. elhelyezésére nagy figyelmet kell fordítani. A kisebb táblázatokat, melyek az éppen tárgyalt összefüggések számszerű alátámasztására szolgálnak szöveg közé célszerű elhelyezni. A nagyobb táblázatokat, célszerű külön oldalra írni. Az egész oldalas táblázatok lehetnek szöveg között, illetve mellékletben. Minden táblázatra, ábrára stb., illetve mellékletekre természetesen hivatkozni kell a dolgozatban.

A feldolgozott irodalmat az elfogadott formának megfelelően kell közölni, ügyelve a megfelelő hivatkozásra. Az elfogadott hivatkozási típusnak megfelelően (az ún. Harvard típusú hivatkozás).

Az irodalomjegyzékben csak olyan irodalom szerepelhet, amelyre a hallgató szakdolgozatában hivatkozik.

Az irodalomjegyzékben a szerző neve után a felhasznált forrásmunka pontos címét, a megjelenés helyét (kiadó vagy folyóirat), a kiadás helyét (folyóiratnál a számát is), a megjelenés évszámát kell feltüntetni. Kategóriától függően figyelve a kurziválásra (dőlt betűvel jelölendő rész).

A hivatkozásokat, irodalomjegyzéket, ábrákat, táblázatokat a mellékelt minta szerint kell a dolgozatban megjeleníteni (8. sz. melléklet).

Fontos a szabatos, szakszerű fogalmazás, a helyesírási szabályok betartása, a gépelési hibák elkerülése.

A konzulens felelőssége is, hogy az alaki és formai szempontoknak megfeleljen a szakdolgozat. A formai követelményeknek meg nem felelő szakdolgozatot nem lehet elbírálásra benyújtani.

A szakdolgozat értékelése

A szakdolgozat elbírálásánál a következő szempontokat kell figyelembe venni.

1) A témaválasztás időszerűsége

Lényeges, hogy a hallgató gyakorlati szempontból fontos téma feldolgozására vállalkozzon. Az értékelésnél figyelembevételre kerül, hogy a témaválasztás napjainkban mennyire aktuális.

A szakdolgozat - a szakirodalom tanulmányozása mellett - önálló adatgyűjtésre épül. Fontos, hogy az adatgyűjtés célirányos legyen, az adatokat a hallgató ellenőrizze. Az adatgyűjtés során célszerű a vizsgált témára vonatkozó valamennyi adat feljegyzése, de fontos a feldolgozás során a megfelelő szelekció is. Lényeges, hogy a dolgozat tartalmazzon összehasonlító adatokat is.

Lényeges szempont a feldolgozási módszer helyes megválasztása és racionális alkalmazása. A bírálat során figyelembevételre kerül, hogy a hallgató a témának megfelelő módszereket alkalmazta-e, illetve nem öncélú-e az alkalmazott módszer, felhasználta-e a jelölt a számítástechnika kínálta lehetőségeket.

Nem elegendő az eredmények számszaki kimutatása, azokat értelmezni, értékelni kell, különös figyelmet fordítva az ok-okozati összefüggések feldolgozására.

2) A szakdolgozat elméleti megalapozottsága

Az irodalmi megalapozottság értékelése során az kerül minősítésre, hogy a felhasznált irodalom – ideértve a jegyzeteket, tankönyveket is – mennyiben szolgálja a téma alapos

feldolgozását, illetve az hogy a hallgató mennyire támaszkodott a legfontosabb irodalmi források eredményeire, mennyire ismeri azokat.

3) A megoldás gyakorlatiassága

A megoldás gyakorlati értékének elbírálása során figyelembevételre kerül, hogy a hallgató a kimutatott eredményeknek milyen reális értékelést, értelmezést adott, következtetései mennyire önállóak, megalapozottak. Emelik a dolgozat értékét a mérlegelő típusú megfontolások, ahol a megállapítások nemcsak felvetésre kerülnek, hanem megtörténik az előnyök, hátrányok párhuzamos bemutatása is. Fokozza a dolgozat értékét, ha a dolgozat következtetései figyelemre méltóak, javaslatai megvalósíthatók.

4) A szakdolgozat kritikai hangvétele

Elvárható, hogy a hallgató saját véleménye, állásfoglalása és annak indoklása megjelenjen a szakdolgozatban. Javasoljuk, hogy a hallgató az önálló munkával elért eredményeket összehasonlítsa a szakirodalmi adatokkal.

5) A szakdolgozat szerkezete, stílusa és külalakja

A szerkezet minősítése során fontos szempont, hogy a dolgozat megfelelően tagolt-e, az egyes fejezetek jól épülnek-e egymásra, a dolgozat egységes egészet alkot-e. A stílusértékelésnél a szakszerű, szabatos, tömör, magyaros fogalmazás alapkövetelmény. A külalak értékelésénél a dolgozat egészének képe, tisztasága, a táblázatok, grafikonok, ábrák elhelyezése, szerkesztése, rendezettsége lényeges szempont.

A szakdolgozat elfogadásának kizáró tényezői:

- a választott és jóváhagyott témától eltérő belső tartalom,
- a szakirodalom hiányos, nem megfelelő színvonalú feldolgozása,
- A szakirodalmi források egyes részeinek, mondatainak – hivatkozás nélküli – saját megfogalmazásként való alkalmazása (plagizálás),
- alapvető formai hiányosságok.

Plagizálás fennállása esetén a kar a hallgatóval szemben fegyelmi eljárást kezdeményez.